

Тетяна Сергіївна Кривонос – студентка V курсу юридичного факультету Сумського національного аграрного університету
Науковий керівник: Вікторія Валеріївна Стрельник – старший викладач кафедри приватного та соціального права Сумського національного аграрного університету

РИЗИКИ ВИНИКНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КАТАСТРОФИ У ЗОНІ АТО

Однією з головних ознак цивілізованої держави є забезпечення екологічної безпеки країни, що є складовою національної безпеки. Відсутність належного державного екологічного контролю за якістю навколишнього природного середовища на непідконтрольних територіях Донецької та Луганської областей, недооцінка екологічних загроз у зоні антитерористичної операції (далі – АТО) може в найближчій перспективі обернутися загальною екологічною катастрофою для України.

Військовий конфлікт на території АТО відбувається в найбільшому в Європі вугледобувному районі з великою кількістю потенційно небезпечних об'єктів. Велика кількість хімічних заводів, розташованих безпосередньо на лінії вогню та руйнування шахт у будь-який момент може спричинити справжню катастрофу.

Найнебезпечнішим екологічним наслідком ведення бойових дій на Донбасі є забруднення навколишнього природного середовища через аварійне порушення роботи великих промислових підприємств. Через заподіяння шкоди обладнанню, аварійні зупинки підприємств значно зростають ризики негативного впливу на довкілля регіону.

У результаті бойових дій на території Донецької та Луганської областей було пошкоджено низку екологічно небезпечних підприємств (Слов'янськ, Луганськ і Курахівська ТЕС, ПрАТ «Азот», Горлівський «Стирол», Ясинівський, Авдіївський, Єнакіївський коксохімічні заводи, Єнакіївський металургійний завод, Лисичанський нафтопереробний завод, Донецький казенний завод хімічних виробів). У зоні бойових дій заподіяно шкоди понад п'ятсоттам підприємствам [1]. Після кожного вибуху у ґрунті залишається метал, близько 400 г сірки. Вирощувати сільськогосподарську продукцію на такій землі екологічно небезпечно [2].

Водні ресурси Донбасу складаються з річки Сіверський Донець і підземних вод, експлуатація яких – близько 1100 тис куб м на добу. При цьому стоки промислових і комунальних підприємств до 92% не очищені. Будь-яка аварія на очисних спорудах і сховищах відходів призведе до критичного забруднення поверхневих вод, потрапляння небезпечних речовин у зазначений водний об'єкт, який є джерелом водопостачання в регіоні.

Основними небезпечними речовинами, що представлені серед характерних забруднювачів у регіоні є сірка і сірчані сполуки, аміак,

фосфор, вугільний пилок, сірчана кислота і сульфатні сполуки, формальдегіди, свинець, ртуть, а також композитні хімічні відходи різноманітних підприємств, серед яких є сильнодіючі отруйні речовини, такі як, монопірохлорбензол – високотоксична речовина [3, с.12].

У випадку руйнування греблі Дніпровської ГЕС, що знаходиться на відстані 40 км від греблі Запорізької АЕС, швидкість припливної хвилі буде складати 4-5 м/с. Від гідроудару та величезної кількості води дамби будуть розмиті, рівень води в Каховському морі може сильно знизитися. Ставок-охолоджувач Запорізької АЕС залишиться без води, що призведе до аварії за прикладом Фукусіми через проблему охолодження шести реакторів-мільйонників.

Основними чинниками загрози екологічної катастрофи є істотна обмеженість доступності і зниження якості водних ресурсів. Це пов'язано з небезпекою руйнування об'єктів промисловості й інфраструктури, підвищення ймовірності відмови відстійників, очисних і дренажних систем, попадання стічних вод і небезпечних відходів у джерела питної води.

Враховуючи зазначене, вбачається, що екологічна проблема із забрудненням води є найбільш масштабною на сьогодні. Найбільшими ризиками, пов'язаними із забезпеченням якісною питною водою і контролем забруднення, згідно з Програмою Національної академії наук України «Відродження Донбасу: оцінка соціально-економічних втрат» є:

- стратегічні – інформація щодо їх розміщення має бути тимчасово недоступною;
- біологічні – відсутність контролю з боку регуляторних органів за якістю води на території зони АТО;
- економічні – неспроможність населення сплачувати за надані послуги з водопостачання та водовідведення;
- технічні – численні аварійні прориви в зоні бойових дій, де неможливе проведення ремонту через високу загрозу життю людей [4].

На наше глибоке переконання, для усунення наслідків і попередження можливих екологічних катастроф, перш за все, потрібно припинити терористичну операціона зазначеній території. Проведення екологічного аудиту стану промислових об'єктів підвищеної екологічної небезпеки на території АТО дозволить ініціювати створення міжнародного фонду для відновлення східного регіону України, а також слугуватиме основою створення реєстру територій потенційно екологічно небезпечних об'єктів.

Література

1. Іванюта С.П. Причини та ризики виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру на території АТО / С. П. Іванюта// [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/ekoproblemu_ATO-24fa1.pdf

2. Личенко І.О. Проблеми екологічної безпеки тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та організаційно-правові засади їхнього вирішення / І.О. Личенко // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/34653/1/44_279-284.pdf
3. Настасенко О.Г. Системний підхід щодо ліквідації загроз екологічної катастрофи у зоні антитерористичної операції / О. Г. Настасенко, О.І. Бондар, О.А. Машков // Екологічні науки. – 2014. – № 6. – С. 5-20
4. Програма Національної академії наук України «Відродження Донбасу: оцінка соціально-економічних втрат» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/10/Стратегія-Відновлення-Донбасу-16.10.pdf>

Роман Миколайович Кунець – студент І курсу факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ
 Науковий керівник: **Сергій Станіславович Лукаш** – директор Сумської
філії Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

Правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, згідно з якими ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Кожен громадянин має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає, або на яку вільно погоджується. Саме такі можливості закріпила нова (1996 р.) Конституція України. Право на працю конкретно реалізується шляхом укладення трудового договору на підприємстві, в установі, організації або з фізичною особою (ст. 2 КЗпП України).

Отже, трудовий договір є основною, базовою формою виникнення трудових правовідносин. Трудовий договір займає особливе місце в трудовому праві. На основі трудового договору виникають трудові відносини працівника з роботодавцем, що неминує спричиняє включення цих суб'єктів у цілу систему відносин, які регулюються трудовим правом. Ст. 43 Конституції України передбачено право на працю громадян України. Це право визнається за кожною людиною і становить собою можливість заробляти на життя працею, яку людина вільно обирає або на яку вільно погоджується. Право на працю реалізується різними шляхами. Але більшість громадян реалізують це право, влаштовуючись на роботу і укладаючи при цьому трудовий договір.